

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
ATIK YÖNETİMİ YÖNERGESİ
UYGULAMA ESASLARI

Amaç ve Kapsam

Madde 1- (1) Cumhuriyet Üniversitesi Atık Yönetimi Yönergesi Uygulama Esasları, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü sorumluluk ve yetki alanı içinde bulunan eğitim, öğretim, araştırma, üretim ve hizmet birimlerinde oluşan atıkların (kimyasallar, biyolojik atıklar ve radyoaktif atıklar öncelikli olmak üzere eğitim-öğretim/üretim, hizmet birimlerinde ve araştırma laboratuvarlarında oluşan atıkların, büro atıklarının, elektrikli ve elektronik atıkların) insan ve çevre sağlığına zarar vermeyecek şekilde toplanması ve uzaklaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.

Yasal Dayanak

Madde 2- (1) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna dayalı olarak, 2 Nisan 2015 tarih ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Atık Yönetimi Yönergesi hükümleri esas alınacaktır.

Görev ve Yükümlülükler

Madde 3- (1) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Atık Yönetimi Yönergesinin 7. Maddesinde tanımlanan her birim sorumlusunun görev ve yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmesi beklenmektedir. Bu konudaki yükümlülük, Atım Yönetimi Yönetmeliği’nin “Atık üreticisinin ve atık sahibinin yükümlülükleri” başlıklı 9. Maddesine dayanmaktadır.

Atıkların Tespiti ve Tanımlanması

Madde 4- (1) Atıkların tespiti, yönetmeliğin Ek-4 listesinde verilen tanımlamalara ve kodlamalara göre yapılması esastır. 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna dayalı olarak, 2 Nisan 2015 tarih ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Yönetmeliğinin” 4.d maddesinde “atık” tanımı “Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyali” şeklinde tanımlanmış olup, kurum bünyesinde ortaya çıkması muhtemel olup yönetmeliğe tabi olan genel atık listesi aşağıda verilmiştir (Tablo 1). Bu listede bulunmayan atık türleri için, yönetmeliğin Ek-4 listesinde yer alan ilgili diğer tanımlamalara bakılacaktır.

Atıkların Geçici Depolanması

Madde 5- (1) Atıklar üretildikleri yerde, türlerine göre belirlenmiş ölçütlere uygun şekilde geçici depolanır. Bu şekilde, sınıflandırılarak depolanan atığın konulduğu kabın üzerine tehlikeli ya da tehlikesiz atık ibaresi, atık kodu, depolanan atık miktarı ve depolama tarihi bulunmalıdır. Atıklar, birbirleriyle reaksiyona girmeyecek, insan ve çevre sağlığına zarar vermeyecek şekilde depolanmalıdır. Bu hususlar aşağıdaki kurallara göre yapılır;

(2) Atık Akımlarının Ayrılması ve Geçimsiz Tehlikeli Atıklar

Güvenlik nedeni ile aşağıdaki kimyasal atık akımları birbirinden ayrı tutulmalıdır.

- Biyolojik kökenli atıklar
- Radyoaktif atıklar
- Atık madeni yağlar
- PCB/PCT içeren atıklar (Ör.Transformatörler, kondansatörler v.b)
- Atık aküler-piller
- Elektronik atıklar
- Alev alabilen, harlayıcı sıvılar ve oksitleyiciler
- Asitler
- Bazlar
- Halojenli organik bileşikler
- Halojensiz organik bileşikler
- Hava ile reaktif olan kimyasallar

- Su ile reaktif olan kimyasallar
- Cıva ve cıvalı bileşikler,
- Siyanür ve siyanürlü bileşikler
- Ethidium bromür
- Formalin/formaldehid
- Fotoğraf baskı kimyasalları
- Ağır metal solüsyonları

Geçimsiz tehlikeli atıklar (bir arada depolandığında tehlikeli reaksiyonlara sebep veren) bir arada aynı kapta depolanmamalıdır.

(3) Atıkların Etiketlenmesi

Biyolojik kökenli atıkların taşındığı ve depolandığı her yerde (kırmızı torba, geçici depo sahası v.b.) “uluslararası biyotehlike” amblemi ile “ radyoaktif atıklar için de “uluslararası radyoaktif tehlike” amblemi “Dikkat! Radyoaktif Atık” ifadesi, tehlikeli kimyasal ve atıkların depolandığı konteynerler üzerine “uluslararası tehlikeli atık amblemi” ve “Dikkat! Tehlikeli Atık” ifadesi bulundurulmalıdır. Tehlike kimyasal kaplarının üzerinde ayrıca atığın Atık Yönetimi Yönetmeliğinde verilen atık kodunun, atık oluşum tarihinin ve kimyasal ile ilgili diğer bilgilerin bulunduğu bir etiket bulundurulmalıdır. Radyoaktif atıklar için yönetmelikteki dokümanlara bakınız.

(4) Atıkların Paketleme ve Saklama Koşulları

Atıklar için birimlerde yönetmeliklerde verilen kriterlere uygun geçici depolama alanları oluşturulmalıdır. Radyoaktif atıklar için ilgili yönetmeliklerde öngörülen uyumlu kaplar tercih edilmelidir. Tehlikeli özelliğe sahip kimyasal atıklar ve diğer atıklar sızdırmaz kap/konteynerlerde saklanmalıdır. Bu işlem sırasında mümkün olduğu kadar düşük hacim oluşturulması esas alınmalıdır. Geçici depolama alanına nakledilinceye kadar süre içinde laboratuvarlarda saklama kabı ya da konteyner olarak genellikle söz konusu kimyasalın kendi orijinal kabı tercih edilmelidir. Kullanılan kap/konteyner içinde barındırdığı atık ile uyumlu olmalıdır. Karışım halinde atık oluşumu söz konusu ise geçimsiz tehlikeli atıklar bir arada saklanmamasına/depolanmamasına dikkat edilmelidir.

(5) İçerisinde tehlikeli kimyasal atık bulunduran kap/konteynerler atık doldurulması/boşaltılması işlemleri haricinde daima sızdırmaz bir şekilde kapalı tutulmalıdır, ikincil kap kullanımına dikkat edilmeli ve kapların giriş ağzında doldurma hunisi bırakılmamalıdır. Söz konusu kap/konteyner üzerinde mutlaka “Atık” etiketi ve zarar/tehlike uyarı işaretleri bulunmalıdır. Bazı özel atıkların saklama koşullarına da özellikle dikkat edilmelidir (ör. Dinitro ve trinitro bileşikleri % 10 kuruluğa gelmeden sahadan uzaklaştırılmalıdırlar. Belli başlı çözeltiler ve reçeteler tehlikeli özellik içerdiğinden lavabolara boşaltılmamalı özel muamele görmeliler, örneğin aşağıdaki çözeltiler ve reçeteler cıva içeriklidir; Dobbin’s reagent, Millon’s reagent, Hayem’s reagent, Morell’s reagent, Hopkins- Coll reagent, Jacquemart’s reagent, Sachsse’s solüsyonu, Knapp’s solüsyonu, Speigler’s reagent Tnaret’s reagent, Meyer’s solüsyonu. Diğer kritik kimyasal çözeltiler ise; Flemming’s solüsyonu (osmium, kromik asit içerir), Folin-Denniz solüsyonu (cıvalı süyanür içerir) Fisher’s reagent (phenyl hydrazine içerir) ve Erlicki’s solüsyonu (krom içerir).

(6) Tehlikeli kimyasal atıklar ve diğer tehlikeli atıklar öncelikle oluştukları noktalarda (ör. Laboratuvarlarda) kısa süreli depolanmalı, atık konteynirleri % oranında dolu hale geldiğinde ve/veya atık miktarı laboratuvarın depolama kapasitesini aştığında bölüm ya da birim atık sorumlusu gözetim ve denetiminde bölüm ya da birim için oluşturulmuş ara uydu alana alınmalıdır (Bina içinde ya da dışında ortak toplama yeri). Ara depolama için kullanılan uydu depolama alanının girişinde mutlaka tehlike uyarıcı bir işaret bulunmalı ve güvenlik önlemleri (yangın, sızıntı, havalandırma, yetkisiz giriş v.b) alınmış olmalıdır.

(7) Atık toplama konteynirleri üzerinde toplanan tehlikeli atıklara ait mutlaka etiketleme ve uyarı sembolleri bulundurulmalıdır. Her bir atık üreticisine ait “Atık Beyan Formları” mutlaka

doldurulmalıdır ve ilgili sorumlulara bir kopyası teslim edilmelidir.

(8) İçeriği bilinmeyen, etiketsiz katı/sıvı atıklar potansiyel tehlikeli atık olarak değerlendirilip ayrı depolanması sağlanacaktır. Bu atıkların içeriği akredite bir laboratuvarında analizi yaptırılıp tehlikeli atık sınıfından çıkartılıncaya kadar tehlikeli olmayan diğer atıklarla beraber bertaraf edilmeyecektir. Bu tür atıklar “İçeriği Bilinmeyen” açıklaması ile yine tehlike atık etiketi ile işaretlenecektir. İçeriği bilinmeyen atık oluşturulmaması, tüm atık üreticileri tarafından önemle dikkate alınmalıdır.

Atıkların Toplanması ve Üniversite Dışında Taşınması

Madde 6- (1) Atıkların toplanması Üniversite idaresi tarafından görevlendirilecek ekipler tarafından yapılacak olup, atıkların türlerine göre ayrılmış ve uygun şekilde depolanmış olmaları birimlerin sorumluluğundadır. Anlaşma sağlanan lisanslı atık taşıma/imha firması kanalı ile Atık Depolama Yerlerinden depolanan atıkların üniversite dışına taşınmasını/bertarafı sağlanır. Taşıma ve bertaraf ile ilgili resmi bilgilendirme firma ve Rektörlükçe yapılır. Atıkların taşınması atığın özelliğine uygun ve yönetmeliklere uygun lisanslı araçlarla yapılır. Bu amaçla birim sorumluları tehlikeli kimyasalların güvenli bertarafı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’ndan lisans almış firma/lar ile sözleşme yapar.

(2) Birimlerin toplamakla sorumlu oldukları atıklar öncelikli olarak eğitim-öğretim/üretim, hizmet birimlerinde ve araştırma laboratuvarlarında oluşan kimyasallar, biyolojik atıklar, radyoaktif atıklar, elektrikli ve elektronik atıklardır. Ham petrol, petrol türevleri ve yapısal değişime uğramış taşlar, kayaçlar, çimento vb. yer malzemeleri.

Tablo 1: Genel atık listesi (2 Nisan 2015 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 29314 Atık Yönetimi Yönetmeliği Ek-4)

20	<i>AYRI TOPLANMIŞ FRAKSİYONLAR DÂHİL BELEDİYE ATIKLARI (EVLERDEN KAYNAKLANAN VE BENZER TİCARİ, ENDÜSTRİYEL VE KURUMSAL ATIKLAR)</i>
20 01	<i>Ayrı Toplanan Fraksiyonlar (15 01 Hariç)</i>
20 01 01	<i>Kâğıt ve karton</i>
20 01 02	<i>Cam</i>
20 01 08	<i>Biyolojik olarak bozunabilir mutfak ve kantin atıkları</i>
20 01 10	<i>Giysiler</i>
20 01 11	<i>Tekstil ürünleri</i>
20 01 13*	<i>Çözücüler</i>
20 01 14*	<i>Asitler</i>
2001 15*	<i>Alkalinler</i>
20 01 17*	<i>Foto kimyasallar</i>
20 01 19*	<i>Pestisitler</i>
20 01 21*	<i>Flüoresan lambalar ve diğer cıva içeren atıklar</i>
20 01 23*	<i>Kloroflorokarbonlar içeren ıskartaya çıkartılmış ekipmanlar</i>
20 01 25	<i>Yenilebilir sıvı ve katı yağlar</i>
20 01 26*	<i>20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar</i>
20 01 27*	<i>Tehlikeli maddeler içeren boya, mürekkepler, yapıştırıcılar ve reçineler</i>
20 01 28	<i>20 01 27 dışındaki boya, mürekkepler, yapıştırıcılar ve reçineler</i>
20 01 29*	<i>Tehlikeli maddeler içeren deterjanlar</i>
20 01 30	<i>20 01 29 dışındaki deterjanlar</i>
20 01 31*	<i>Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar</i>
20 01 32	<i>20 01 31 dışındaki ilaçlar</i>
20 01 33*	<i>16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03’un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler</i>
20 01 34	<i>20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler</i>

20 01 35*	20 01 21 ve 20 01 23 dışındaki tehlikeli parçalar (*) içeren ve iskartaya çıkmış elektrikli ve elektronik ekipmanlar
20 01 36	20 01 21, 20 01 23 ve 20 01 35 dışındaki iskarta elektrikli ve elektronik ekipmanlar
20 01 37*	Tehlikeli maddeler içeren ahşap
20 01 38	20 01 37 dışındaki ahşap
20 01 39	Plastikler
20 01 40	Metaller
20 01 41	Baca temizliğinden kaynaklanan atıklar
20 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış fraksiyonlar
20 02	Bahçe ve Park Atıkları (Mezarlık Atıkları Dahil)
20 02 01	Biyolojik olarak bozunabilir atıklar
20 02 02	Toprak ve taşlar
20 02 03	Biyolojik olarak bozunamayan diğer atıklar
20 03	Diğer Belediye Atıkları
20 03 01	Karışık belediye atıkları
20 03 02	Pazarlardan kaynaklanan atıklar
20 03 03	Sokak temizleme kalıntıları
20 03 04	Fosseptik çamurları
20 03 06	Kanalizasyon temizliğinden kaynaklanan atıklar
20 03 07	Hacimli atıklar
20 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış belediye atıkları
(*)	: Tehlikeli atıklar
(⁶)	: Elektrikli ve elektronik ekipmanlardan kaynaklanan tehlikeli parçalar, 16 06 altında yer alan akü ve pilleri ve atık listesinde tehlikeli olarak işaretlenen cıvalı şalterleri, katot ışın tüplerinin camlarını ve diğer aktifleştirilmiş camları ve benzerlerini içerebilir.

Atık Beyan ve Bertaraf Formu Doldurulması ve Takibi

Madde 7- (1) Atık üreticileri söz konusu tehlikeli atığa ait “Atık Beyan ve Bertaraf” formunu doldurmak ve ilgili birim yetkilisine teslim etmek ile sorumludur. Birim atık sorumluları atık beyan ve bertaraf formunu 3 yıl saklamak ve düzenli olarak Atık Denetleme Kuruluna teslim etmek ile sorumludur.

Cezai İşlemler

Madde 8- (1) Atıkların bertarafı sırasında ortaya çıkacak yasal uygunsuzluklardan doğacak cezai işlemlerden birimler sorumludur.

(2) Acil Durumlar ve Müdahaleler

Depolama alanlarında meydana gelebilecek herhangi acil bir durumda birim sorumlularını ve Üniversite güvenlik birimlerini haberdar ediniz. Önemli telefonlarını depolama alanında büyük bir tabela halinde asınız. Yangın (yangın söndürücü v.b), sızıntı (sızıntı önleme kapları, talaş ve benzeri absorbanlar v.b) tıbbi ön müdahaleler (göz yıkama aparatı, pansuman materyali, yanık kremi v.b içeren tıbbi dolap) ve kişisel güvenlik malzemeleri (maske, koruyucu elbise, eldiven v.b) için gerekli olabilecek gerekli alt yapıyı depolama alanlarında bulundurunuz.

Yürürlük

Madde 9 – (1) Bu uygulama esasları Senato tarafından kabul edildiği 12.09.2018 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 – (1) Bu uygulama esaslarını Rektör yürütür.